

การหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุ
ระหว่างกองทัพบกและประชาชน
ในพื้นที่ฝักยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก ชาญวิทย์ ทองดีเลิศ
รองผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 9

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง การหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุ ระหว่าง
กองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
โดย พันเอก ชาญวิทย์ ทองดีเลิศ
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง รัชนินาฏ ถนนอมสิน

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดีมาก

พลตรี ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก
(ทนงศักดิ์ มหาวงศ์)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
(พิชชัญญาน พวงทอง)

พันเอก ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(พรรณศักดิ์ เพ็ริยพานิช)

พันเอก กรรมการ
(พงศ์ปนต์ อรุณสุวรรณ)

พันเอก กรรมการ
(เจษฎา เขมहाชาติ)

พันเอกหญิง กรรมการ
(รัชนินาฏ ถนนอมสิน)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก ชาญวิทย์ ทองดีเลิศ
เรื่อง	การหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุระหว่าง กองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
วันที่	11 กันยายน 2567 จำนวนคำ : 9,314 จำนวนหน้า : 29
คำสำคัญ	ข้อตกลงร่วม, ที่ราชพัสดุ, พื้นที่ฝักทางยุทธวิธี
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกและปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลรูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามแนวทางวิทยาลัยการทัพบกกำหนด ตลอดจนมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเสนอแนะแนวทางและหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดুর่วมกันระหว่างกองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงร่วมที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจนเพื่อตอบสนองนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายการถือครองที่ดินของรัฐบาลโดยกองทัพบก การบูรณาการความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันและได้รับการยอมรับจากประชาชนภายใต้เงื่อนไขและขอบเขตพื้นที่ที่ได้ร่วมกันกำหนด เมื่อนำไปปฏิบัติโดยให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายจะสามารถลดความขัดแย้งในพื้นที่ได้รวมถึงยังสามารถแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ฝักในกรณีไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสัมฤทธิ์ผลต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Chanwit Tongdeelerd

TITLE: A joint agreement finding regarding the utilization of State Property between the Royal Thai Army and the residents in the tactical training area of 1st Army Area.

DATE: 11 September, 2024 **WORD COUNT :** 9,314 **PAGES :** 29

KEY TERMS: Joint Agreement, State Property, Tactical Training Area

CLASSIFICATION: Unclassified

This research aimed to study the problems caused by encroachments and state property management of the Royal Thai Army's land use policy. It was done in accordance with Army War College guidelines on strategic research format by collecting data from documentary study methods. It has the objective of finding guidelines and a joint agreement on the joint land use of state property between the Royal Thai Army and the residents in the 1st Army Area's tactical training area. The result showed that guidelines for taking advantage of the joint agreement clearly defines objectives and goals to respond to the government's policy of poverty alleviation and land ownership distribution by the Royal Thai Army. It integrates all efforts with relevant government agencies to achieve cooperation to have a correct understanding and acceptance by the residents under the conditions and scopes that have been jointly determined. When the Royal Thai Army implements agreed measures with fairness to all parties, it will reduce conflicts in the area as well as be able to effectively solve the problem of illegal encroachment on army training areas.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “การหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุระหว่างกองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ” ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงของคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันทรงคุณค่า และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลตรี ทนงศักดิ์ มหาวงศ์ ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาอนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง รัชนิภา รัตนอมสิน อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และ พันเอก พรรณศักดิ์ เพ็ริยพานิช ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการดำเนินการวิจัย และตรวจแก้ไขเอกสารวิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณ พันเอก พิชชญาน พวงทอง กรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล ที่กรุณาให้ความเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการศึกษาวิจัย ความกรุณาของท่านที่กล่าวมาทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมายทุกประการ

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการทัพบกที่ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในทุก ๆ ด้าน ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ที่คอยเป็นแรงใจ และสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกองทัพ สังคม และประเทศชาติต่อไป

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
วิธีการศึกษา	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์	8
แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก	10
สภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพบกภาคที่ 1	14
สภาพปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพบกภาคที่ 1	14
แนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ	16
การวิเคราะห์ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพบกภาคที่ 1	17
การวิเคราะห์แนวทางเพื่อหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุ ระหว่างกองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพบกภาคที่ 1	20
สรุปผลการวิเคราะห์	21

บทที่ 3 บทอภิปรายผล

 การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ 25

บทที่ 4 บทสรุป

 สรุปผลการวิจัย 27

 ข้อเสนอแนะการวิจัย 28

 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 29

 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป 29

เอกสารอ้างอิง

ประวัติผู้วิจัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายคือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนเป็นสุข ในประเด็นยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ได้กำหนดให้กองทัพ รวมถึงหน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทและขีดความสามารถที่เหมาะสม สอดส่อง ดูแลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนน้อมนำแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา พื้นฟูป้องกัน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติจนเกิดความรัก ห่วงเห่น และมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้กำหนดไว้ในด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยวิธีการหยุดยั้งการบุกรุก ทำลายพื้นที่ป่า มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุก ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ชุมชนมีความรู้สึกห่วงเห่น เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้โดยทำให้ประเทศเป็นพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมโดยการทวงคืนผืนป่า¹

พื้นที่ดินประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ดินของรัฐ และของเอกชน ซึ่งประเภทที่ดินของรัฐ ได้แก่ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่อุทยานแห่งชาติ ที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ที่ ส.ป.ก.) ที่นิคมสร้างตนเอง ที่ราชพัสดุ ที่ทางหลวง และที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานเป็นผู้ดูแลรักษาตามภารกิจของหน่วยงานนั้น ๆ

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมดโดยประมาณ 320.7 ล้านไร่ หรือประมาณ 513,120 ตารางกิโลเมตร โดยมีที่ดินของรัฐที่เป็นที่ราชพัสดุประมาณ 12.727

ล้านไร่ แบ่งออกเป็นที่ราชพัสดุที่กรมธนารักษ์บริหารจัดการประมาณ 10.575 ล้านไร่ และที่ราชพัสดุที่ใช้ในราชการเพื่อความมั่นคงประมาณ 2.152 ล้านไร่ โดยที่ดินที่กรมธนารักษ์บริหารจัดการนี้ยังแบ่งออกเป็น ที่ราชพัสดุที่ใช้ในราชการประมาณ 9.659 ล้านไร่ หรือประมาณ 91.31 % และที่ราชพัสดุที่นำมาจัดหาประโยชน์ประมาณ 0.919 ล้านไร่ หรือประมาณ 8.69 %

ที่ดินที่อยู่ในความครอบครองของกองทัพบก มีจำนวน 4,464,888 ไร่ แบ่งเป็นที่ราชพัสดุ จำนวน 3,861,531 ไร่ และที่ดินที่ขอใช้หรือเช่าจากส่วนราชการอื่น จำนวน 603,357 ไร่ โดยกองทัพบกขอใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับภารกิจด้านความมั่นคง ใช้ในการทำการฝึกต่าง ๆ ตามวงรอบการฝึกประจำปี ตามนโยบายเฉพาะด้านยุทธการ เพื่อการเตรียมกำลังกองทัพบกโดยการปรับปรุงพัฒนา และเสริมสร้างกำลังกองทัพให้มีขีดความสามารถ และความพร้อมในการป้องกันราชอาณาจักรและการใช้กำลังของกองทัพบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม รองรับภารกิจและปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมภัยคุกคาม เทคโนโลยีและหลักนิยมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนมีศักยภาพทางทหารที่ทัดเทียมกับประเทศในภูมิภาค อันจะสามารถสนับสนุนภารกิจงานของกระทรวงกลาโหมและรัฐบาล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดเป็นที่พึงของประชาชน²

กองพลทหารราบที่ 9 เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกองทัพภาคที่ 1 มีหน้าที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบก มีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 8 พื้นที่ รวมเนื้อที่ 1,177,735 ไร่ กำกับดูแลการปฏิบัติให้มีภารกิจในพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งรวบรวมข้อมูล ชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้บุกรุกตามหลักการของกองทัพบกกำหนดไว้³

กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9 เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแลรักษาพื้นที่จัดกำลังพล ปฏิบัติหน้าที่หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 โดยที่ผ่านมาพบปัญหาการบุกรุกจากประชาชนจำนวนมาก เนื่องจากมีการใช้พื้นที่ในด้านการฝึกตามห้วงระยะเวลาเป็นหลัก หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ควรมีแนวทางในการหาข้อตกลงร่วมกับประชาชนในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อที่ราชพัสดุ ทั้งในเรื่องการใช้ประโยชน์ และการดูแลรักษาพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และวิธีการที่

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การใช้ที่ดินเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล เอกชนและประชาชนในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน⁴

ตามที่ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงกลาโหมประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด เพื่อตรวจสอบพื้นที่ของรัฐในความครอบครองของแต่ละหน่วยงาน ให้ถูกต้อง ชัดเจน และพิจารณากำหนดแนวทางการอนุญาตให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์เพื่อทำกินในที่ดินดังกล่าวในส่วนที่มีได้ใช้ประโยชน์ และให้สอดคล้องตามมติของสภากลาโหมที่ให้บทวนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความจำเป็นและใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง จะส่งผลให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุ และใช้ประโยชน์ของกองทัพบกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยับยั้งปัญหาการบุกรุกพื้นที่ และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติในทุกมิติต่อไป⁵

ในปี พ.ศ.2566 กองทัพบกได้ดำเนินการโครงการนำร่องตามนโยบายของรัฐบาลในการบริหารจัดการที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของรัฐเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์โดยชอบตามกฎหมาย “หนองวัวซอ โมเดล” ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ที่ดินที่ราชพัสดุแปลงนี้เป็นสนามฝึกยิงปืนใหญ่มีกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 3 กรมทหารปืนใหญ่ที่ 3 เป็นหน่วยใช้ประโยชน์ และมีมณฑลทหารบกที่ 24 เป็นหน่วยปกครองดูแลที่ดิน พื้นที่นี้พบปัญหาประชาชนเข้ามาอยู่และทำกินแบบไม่ถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้วบางส่วนซึ่งไม่สามารถออกเอกสารสิทธิให้ได้ โดยได้ส่งพื้นที่ที่ไม่มีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์คืนให้กรมธนารักษ์ จำนวน 10,476 ไร่แล้วจึงให้ประชาชนเช่าอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อช่วยเหลือให้มีที่อยู่อาศัย มีความมั่นใจในที่ทำกิน ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีเนื่องจากในภาพรวมประชาชนปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนใหญ่ที่บุกรุกพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบและเช่า ทั้งนี้เป็นต้นแบบดำเนินการในอื่นๆให้เป็นรูปธรรมต่อไป⁶

จากปัญหาความขัดแย้งในการเข้าใช้พื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพบกภาคที่ 1 ระหว่างการฝึกเป็นหน่วยของกองพลทหารราบที่ 9 และหน่วยขึ้นตรง เนื่องจากการลักลอบบุกรุกเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทั้งการใช้เป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำการเกษตรกรรมขนาดต่าง ๆ โรงงานการเกษตร สถานที่พักตากอากาศ สถานที่พักผ่อน

เป็นต้น ที่ได้รับความเสียหายจากการฝึก และพื้นที่ที่ขอใช้จากกรมธนารักษ์ในการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค อาคารส่วนราชการซึ่งกองทัพบกไม่ขัดข้องในการใช้พื้นที่ จะเป็นการดีกับทุกฝ่ายหากมีการหาแนวทางข้อตกลงร่วมกันที่สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ได้ในขอบเขตที่กำหนดระหว่างหน่วยที่ทำการฝึกและประชาชนที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต และจะทำให้สามารถช่วยดูแลสภาพพื้นที่รวมถึงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
3. เพื่อวิเคราะห์แนวทางและหาข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกันระหว่างประชาชนและกองทัพบกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) ตามที่วิทยาลัยการศึกษากำหนด โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสารเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา : ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ต่อการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหา อุปสรรค และสาเหตุ รวมทั้งแนวทางการใช้ประโยชน์ร่วมกันกับประชาชนและกองทัพบก ในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ : พื้นที่การศึกษาคือที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ในที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

2.3 ขอบเขตด้านประชากร : ประชากรที่ศึกษาคือประชากรกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบุกรุกเพื่อทำประโยชน์ในที่ราชพัสดุที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

2.4 ขอบเขตด้านเวลา : ระยะเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลในห้วงเดือน มกราคม ถึง เมษายน 67

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก กฎ ระเบียบ คำสั่ง รายงาน จากหน่วยงานราชการ และแหล่งความรู้จากคู่มือต่าง ๆ รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เชื่อถือได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) ในการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุของปัญหาเพื่อสังเคราะห์แนวทางการหาข้อตกลงร่วมเพื่อยับยั้งการบุกรุกที่ราชพัสดุ ในการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างประชาชนและกองทัพบกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การดำเนินงานวิจัยประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 6 เดือน ระหว่างเดือน ธันวาคม 2566 - พฤษภาคม 2567 ดังตารางที่ 1

กิจกรรม	ระยะเวลา					
	ธ.ค.66	ม.ค.67	ก.พ.67	มี.ค.67	เม.ย.67	พ.ค.67
1. เสนอโครงร่าง การวิจัย	↔					
2. ค้นคว้าข้อมูลทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง	↔	↔				
3. วิเคราะห์ข้อมูล		↔	↔	↔		
4. สรุปและอภิปราย ผลการวิจัย					↔	
5. จัดทำรูปเล่มเอกสาร วิจัยส่วนบุคคล						↔

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่ได้รับ

- ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
- ทราบถึงสภาพปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1
- ได้แนวทางในการใช้ประโยชน์ร่วมกันกับประชาชนและกองทัพบก เพื่อยับยั้งการบุกรุกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

บทนี้มีความมุ่งหมายเป็นการตรวจสอบสถานะแวดล้อมการบริหารจัดการ และปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ ด้วยการศึกษากิจการการบริหารจัดการที่ดินของรัฐบาล ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.2562 และศึกษาสภาพปัญหาการบุกรุกพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 โดยการรวบรวมข้อมูล จากกฎหมาย กฎ คำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และเอกสารทางราชการที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อแนวทางการหาข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกันระหว่างประชาชนและกองทัพบกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497⁷ เป็นการออกกฎหมาย การครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน การรับรองสิทธิในที่ดิน การทำสัญญาซื้อขาย การจับจอง ที่ดิน มีการกำหนดประเภทที่ดินที่ทำประโยชน์ถูกต้องโดยบุคคลมีสิทธิในที่ดิน และที่รกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับประเภทที่ดินตาม ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2566⁸

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2562⁹ กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ และให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติ อีกทั้งกำหนดให้มีคณะกรรมการที่ราชพัสดุ ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ แนวทางการใช้ที่ราชพัสดุให้นำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการในการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการ

สาระสำคัญในบทกำหนดโทษกรณีผู้ใดเข้าไปในที่ราชพัสดุเพื่อยึดถือหรือครอบครองทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเข้าไปกระทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุโดยปกติสุข หรือทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายหรือทำให้เสื่อมสภาพแก่ที่ราชพัสดุต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษา ให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ราชพัสดุนั้นด้วย บรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดดังกล่าวให้ริบเสียทั้งสิ้น โดยไม่ต้องคำนึงว่า เป็นของผู้กระทำความผิดหรือมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ.2545¹⁰ ได้มีการตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร. จังหวัด) เพื่อทำหน้าที่พิสูจน์สิทธิในที่ดินของราษฎร เพื่อให้ได้ข้อยุติเรื่องการบุกรุกที่ดินของรัฐ อันจะนำไปสู่การพิจารณาดำเนินการต่อที่ดินที่เกิดปัญหาบุกรุกดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับกองทัพบกมีที่ดินที่ยังมีปัญหาการบุกรุกจำนวนมาก และยังอยู่ในกระบวนการขั้นตอนของราษฎรขอพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าว แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดในการดำเนินการของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด ทำให้ไม่สามารถดำเนินพิสูจน์สิทธิได้ครบถ้วน จึงทำให้ที่ดินของกองทัพบกที่ยังอยู่ในกระบวนการพิสูจน์สิทธินั้นยังอยู่ในระหว่างดำเนินการ ปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.2562⁴ โดยมีคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม กำหนดมาตรการหรือแนวทางเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน อีกทั้งได้มีการตั้งคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัด (คทช.จังหวัด) ขึ้นมาทำหน้าที่แทนคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัด (กบร.จังหวัด) ในการดำเนินการพิสูจน์สิทธิ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความครอบครองของ

กองทัพบก จำเป็นต้องเร่งรัดการพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่ราษฎรร้องขอพิสูจน์สิทธิให้เกิดความชัดเจน จากนั้นจึงจะนำไปพิจารณาแนวทางการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวต่อไป

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการในการบริหารจัดการที่ดินของรัฐให้หน่วยงานของรัฐจะต้องถือปฏิบัติตามนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ พ.ศ.2565 – 2580 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาและตัวชี้วัดไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเพิ่มประสิทธิภาพการสงวนหวงห้าม และบริหารจัดการที่ดินของรัฐในภาพรวม 2) ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐและเอกชนมีความเหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินและสมรรถนะของดิน 3) ด้านส่งเสริมการกระจายการถือครองที่ดิน และ 4) ด้านเพิ่มศักยภาพของระบบบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน

แนวทางการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2566 แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองออกเป็น 9 รูปแบบ ได้แก่ 1) ที่ตั้งหน่วยและสาธารณูปโภค 2) พื้นที่ฝึก 3) พื้นที่เพื่อสวัสดิการของหน่วย 4) พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว 5) พื้นที่สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6) พื้นที่ที่ส่วนราชการนอกกองทัพบกขอใช้ประโยชน์ 7) พื้นที่ที่ราษฎรบุกรุก และจัดให้ราษฎรเช่าแล้ว 8) พื้นที่ที่ราษฎรบุกรุก ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิ และ 9) พื้นที่อื่น ๆ โดยหน่วยของกองทัพบก จะต้องปกครอง ดูแล บำรุงรักษาที่ดินของกองทัพบก ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ให้ความเร่งด่วนกับการมีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดิน โดยการกำหนดแนวเขตที่ดินของกองทัพบกให้ชัดเจน ดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

หน่วยของกองทัพบก จะต้องปกครอง ดูแล บำรุงรักษาที่ดินของกองทัพบก ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ให้ความเร่งด่วนกับการมีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน การป้องกันการบุกรุกที่ดิน โดยการกำหนดแนวเขตที่ดินของกองทัพบกให้ชัดเจน ดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินตามกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

การป้องกันและการแก้ไขการบุกรุกที่ดินของกองทัพบก ให้ดำเนินการด้วยความรอบคอบ ตามขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสม ตามระเบียบคำสั่งของกองทัพบก และของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ควบคู่กันไป ทั้งนี้ให้หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินแสดงความเป็นเจ้าของที่ดินและใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างต่อเนื่อง โดยการปักป้ายแสดงความเป็นผู้ทรงสิทธิในที่ดิน การลาดตระเวนและเฝ้าตรวจ การฝึก จัดชุดมวลชนสัมพันธ์กับราษฎรในพื้นที่ และดำเนินการอื่นตามความริเริ่มของหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือตามที่มีการสั่งการ

การพิจารณาให้ความเห็นชอบให้เช่าที่ดินราชพัสดุในที่ดินของกองทัพบก กรณีแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินให้พิจารณาด้วยความรอบคอบ เหมาะสม และไม่เกื้อกูลต่อการบุกรุกในอนาคต โดยเป็นไปตามกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

หน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดิน มีอำนาจและหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของกองทัพบกที่หน่วยรับผิดชอบมิให้มีการรุกล้ำแนวเขต หรือมิให้ผู้อื่นใดเข้ามาหาผลประโยชน์จากที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตจากกองทัพบก หมั่นตรวจสอบรั้ว หลักเขตที่ดิน มิให้ถูกรื้อถอน ทำลาย เคลื่อนย้าย และดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน

ที่ราชพัสดุของกองทัพบกที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในทางราชการ กระทรวงการคลังโดยกรมธนารักษ์ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุจะนำมาจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่า หรือโดยวิธีการจัดทำสัญญาต่างตอบแทนอื่นนอกเหนือจากการจัดให้เช่าก็ได้ ซึ่งการจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่านั้น จะต้องเป็นการเช่า ในลักษณะ 1) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้เป็นที่อยู่อาศัย 2) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้ประกอบเกษตรกรรม 3) การให้เช่าที่ดินเพื่อปลูกสร้างอาคารโดยยกกรรมสิทธิ์อาคารที่ปลูกสร้างให้แก่กระทรวงการคลัง 4) การให้เช่าที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น และ 5) การให้เช่าอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

การจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าในที่ราชพัสดุที่กองทัพบกยังไม่ใช้ประโยชน์และยังไม่ถูกบุกรุก ต้องเป็นการเช่าที่ผู้เช่าใช้เป็นที่อยู่อาศัย ใช้ประกอบเกษตรกรรม เช่าที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น และเช่าอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ สามารถทำได้โดยให้ทำเรื่องขอความยินยอมจากกองทัพบกก่อนส่งเรื่องไปยังกรมธนารักษ์

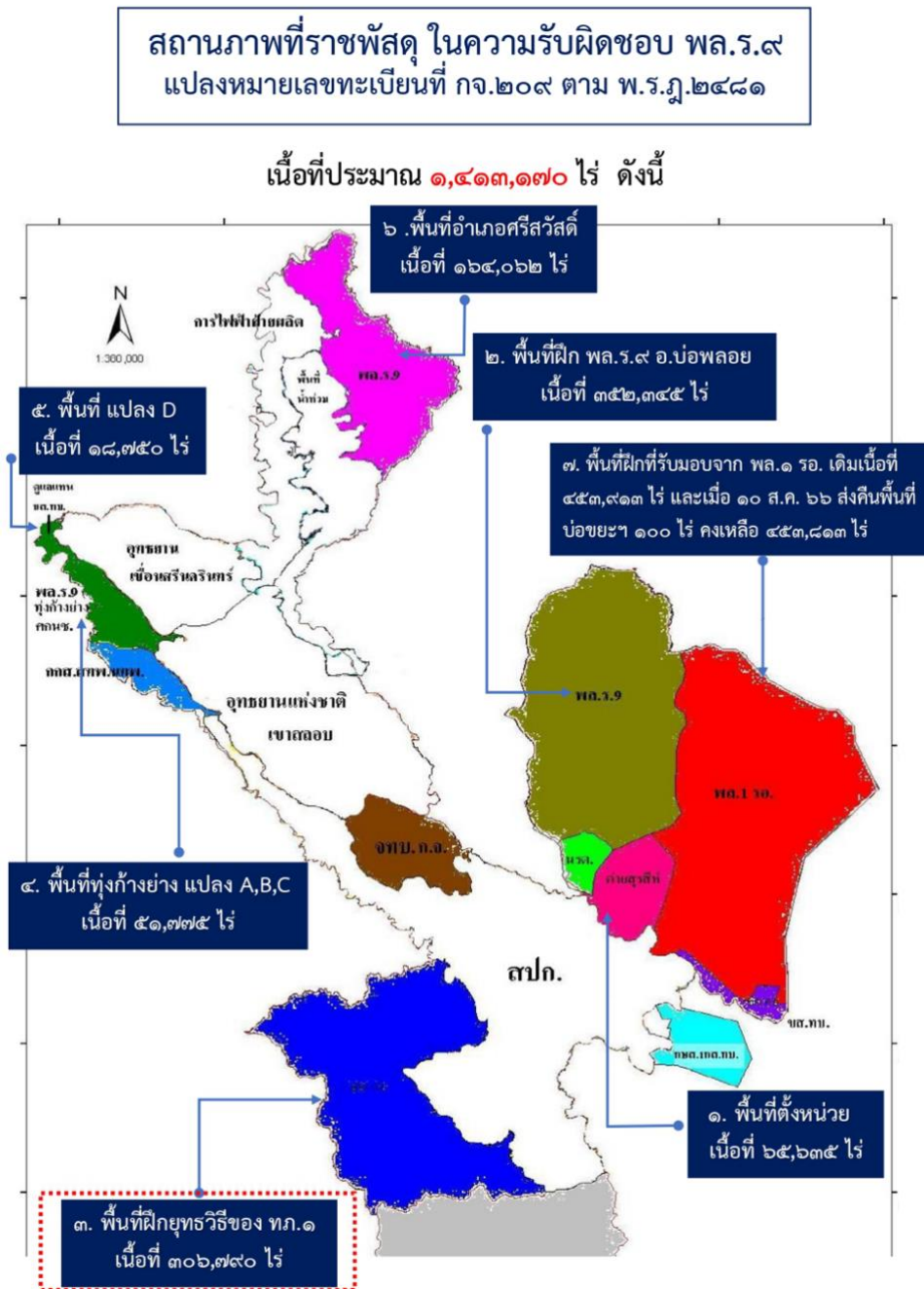
กรมธนารักษ์จะจัดให้เช่าได้เมื่อกองทัพบกเห็นชอบแล้วเท่านั้นและต้องเป็นการเช่าชั่วคราว (ไม่เกิน 3 ปี) กรณีการจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้เช่าในที่ราชพัสดุของกองทัพบกที่ถูุกบกุงแล้ว ต้องเป็นการเช่าลักษณะใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น

ซึ่งในระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2566 กำหนดให้ที่ดินราชพัสดุในส่วนที่ไม่ได้ใช้ภารกิจของกองทัพบก ให้ดำเนินการส่งมอบคืนให้กรมธนารักษ์ เพื่อนำไปบริหารจัดการหรือนำไปสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมตามนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

พื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 ครอบคลุมพื้นที่ทั้งสิ้น 306,790 ไร่ ในเขตอำเภอเมือง อำเภอไทรโยค และอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. 2507 กองทัพบกได้มอบอำนาจให้ กองทัพอากาศที่ 1 เป็นหน่วยรับผิดชอบดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันห้ามมิให้ผู้ใดเข้าจับจอง หักร้าง ตัดฟัน ปลูกสร้างหรือกระทำการใดๆ ในพื้นที่เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองทัพบก ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ศูนย์สงครามพิเศษได้ขออนุญาตใช้พื้นที่เพื่อทำการฝึกหลักสูตรต่างๆ และส่งคืนพื้นที่ในปี พ.ศ. 2535 โดยกองทัพอากาศที่ 1 ได้มอบหมายให้กองพลทหารราบที่ 9 เป็นหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 เป็นต้นมา และในปี พ.ศ. 2559 มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการส่งคืนพื้นที่ให้กรมธนารักษ์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี จำนวน 8,335 ไร่ พื้นที่ส่วนที่มีราษฎรบุกรุกประมาณ 212,625 ไร่ คงเหลือพื้นที่ที่สามารถทำการฝึกได้ทั้งปีประมาณ 102,500 ไร่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าทึบสลับป่าโปร่ง สามารถใช้พื้นที่ทำการฝึกได้ในระดับกรมดำเนินกลยุทธ์

หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 มีหน้าที่ปกครองดูแล บำรุงรักษาที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ โดยได้รับภารกิจจากกองทัพบกในการ 1) ดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 2) ตั้งจุดตรวจ จุดสกัดและลาดตระเวนเพื่อสกัดกั้นการขนย้ายสิ่งผิดกฎหมายหรือทรัพยากรออกนอกพื้นที่รับผิดชอบ 3) ดำเนินการป้องกันและยับยั้งการบุกรุกพื้นที่ของราษฎร ดำรงรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ให้มีความสมบูรณ์ ติดตามคดีการบุกรุกพื้นที่ 4) ประสานงานและความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ฝ่ายปกครองในการป้องกันปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย 5) ประชาสัมพันธ์กับส่วนราชการพลเรือนเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและปฏิบัติตาม

แผนงานใช้ประโยชน์การดูแลรักษาพื้นที่ฝักของหน่วย และ 6) ประสานงานกับส่วนภูมิภาคและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทัพบกในการรักษาพื้นที่ฝักของหน่วย

ภาพที่ 2 สถานภาพที่ราชพัสดุ ในความรับผิดชอบ กองพลทหารราบที่ 9

สภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของ หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1¹¹

จากรายงานผลการปฏิบัติงาน หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 พบปัญหาการบุกรุกที่ดิน สรุปดังนี้

1. ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีบางส่วนไม่ทราบถึงการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ พ.ศ.2481¹² การประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่จากหน่วยงานของรัฐเพื่อให้ได้รับทราบประวัติความเป็นมาของที่ดินไม่ทั่วถึง

2. มีการบุกรุกที่ราชพัสดุจากประชาชนที่มีความต้องการใช้อยู่อาศัยและทำการเกษตรในที่ราชพัสดุได้แจ้งการครอบครองที่ดินโดยแสดงหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินประเภท น.ส.3 และ น.ส.3 ก. เป็นจำนวนมาก รวมถึงการขายสิทธิ์ต่อจากผู้ครอบครองเดิมและทำการบุกรุกพื้นที่ใหม่เพิ่มขึ้น

3. ไม่ทราบถึงการขอเช่าพื้นที่ ขั้นตอนมีความยุ่งยากซับซ้อนจนทำให้ละเลย และขาดความเชื่อมั่นต่อกระบวนการ เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างจริงจัง ขาดความรอบคอบในการพิจารณาอนุญาต

4. การบังคับใช้กฎหมายกับผู้บุกรุกขาดประสิทธิภาพ ขั้นตอนการดำเนินคดีความจนนำไปสู่กระบวนการยุติธรรมใช้เวลานาน และขาดพยานหลักฐานในการพิสูจน์ตัดสินความผิด

สภาพปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

การบริหารจัดการด้านที่ดินของกองทัพบกมีปัญหาสำคัญในการปกครองดูแลที่ดิน คือ ความต้องการครอบครองเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของราษฎรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะกรณีที่ราชพัสดุที่ได้มาจากการสงวนหวงห้ามตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ.2478¹³ และมติคณะรัฐมนตรี สำหรับในพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 นั้น

ไม่มีที่ตั้งของหน่วยทหารในพื้นที่ หากแต่มีเพียงค่ายฝึกไพร่โยคซึ่งใช้สนับสนุนการฝึกให้กับ กองทัพประเทศสิงคโปร์ รวมถึงพื้นที่บางส่วนได้ส่งคืนให้กรมธนารักษ์เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี อีกทั้งหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ไม่ได้รับงบประมาณจัดทำแนวขอบเขตที่แน่นอน ทำให้มีปัญหาการบุกรุกที่ดินเกิดขึ้น โดยกลุ่มผู้บุกรุก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บุกรุกก่อนการหวงห้าม 2) กลุ่มผู้บุกรุกหลังการหวงห้าม และ 3) กลุ่มผู้ลงทุนและเกษตรกรรายใหญ่ โดยการสนับสนุนของกลุ่มต่าง ๆ คือ ข้าราชการ นายทุน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่บ้านเมืองของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.)¹⁴ ในบางพื้นที่เป็นการแก้ไขปัญหาการบุกรุก แต่ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการดำเนินการรังวัดที่ดินไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการล่าช้า อีกทั้งขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิใช้ระยะเวลามาก ระหว่างรอผลการพิสูจน์สิทธิราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหามีความซับซ้อนมากขึ้น

จากการปฏิบัติงานของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ที่ผ่านมามีปัญหาที่สำคัญ ดังนี้

1. กองทัพบกในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองขอใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุตามที่ได้ประกาศหวงห้ามที่ดินเพื่อประโยชน์ในราชการทหารโดยมอบหมายให้หน่วยขึ้นตรงไม่สามารถดูแลที่ราชพัสดุได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่จำนวนมากและมีขอบเขตกว้างขวางยากแก่การบริหารจัดการ

2. ขั้นตอนการดำเนินการและกฎหมายที่บังคับใช้มีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ต้องการการประสานงานและบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทาง วิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจนเพื่อดำเนินการไปในแนวทางเดียวกัน

3. กำลังพลผู้ปฏิบัติงานในหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ยังขาดความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านที่ดินที่ราชพัสดุ ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้าน ประสบการณ์ และความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงขาดแคลนบุคลากรผู้มีความรู้ในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ

4. ราษฎรบางส่วนและกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์บางกลุ่มอ้างข้อกฎหมาย เพื่อเป็นข้อโต้แย้งกับหน่วยงานราชการและมีการส่งเสริมให้ราษฎรเข้าบุกรุกเพื่อเรียกร้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์กับทางราชการ ตลอดจนรวมกลุ่มขัดขวางมิให้เจ้าหน้าที่ของทาง ราชการเข้าตรวจสอบได้อย่างแท้จริง

5. กองทัพบกไม่ได้ดำเนินการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำการฝึกที่มีความ จำเป็นต้องใช้ประโยชน์หรือพื้นที่ที่ต้องสงวนไว้ใช้ในราชการที่ชัดเจน ซึ่งต้องกันราษฎร ออกจากพื้นที่ หรือหาแนวทางร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางร่วมกับประชาชน หรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศต่อไป

แนวทางแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ

การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินในความปกครองของกองทัพบก ให้หน่วย ที่ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดิน ดำเนินการตามแนวทางหรือคู่มือที่กองทัพบกกำหนด โดยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการฟื้นฟู และขั้นตอน การป้องกันการบุกรุกอย่างยั่งยืน

มาตรการการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุของหน่วยดูแล รักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 นั้นได้แก่ ร่วมการประชุมติดตามการแก้ไข ปัญหาที่ดินของกองพลทหารราบที่ 9 เพื่อนำนโยบายสำคัญต่าง ๆ ไปปฏิบัติ รวบรวม รายงานปัญหาข้อขัดข้อง แก้ไขปัญหาในลักษณะเชิงรุก โดยดำเนินการในลักษณะของ คณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความรับผิดชอบของกองพลทหารราบที่ 9 และหน่วย ขึ้นตรง

แนวทางการแก้ไขปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 คือ การเพิ่มมาตรการในการแสดงแนวเขตเชิงสัญลักษณ์โดยการติดป้ายประกาศขอบเขต ที่ดินราชพัสดุในความรับผิดชอบของหน่วย เพื่อแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินและใช้เป็น หลักฐานในการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้บุกรุก รวมถึงจัดเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติมและมีเข้าใจ การดำเนินงานของหน่วย ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น เพื่อเข้าชี้แจง ทำความเข้าใจถึงระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ขอบเขตของที่ราชพัสดุในความรับผิดชอบของหน่วย ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

ในการรังวัดแนวเขตที่ดินเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ซึ่งถือเป็นเอกสารสำคัญในการแสดงถึงความครอบครองที่ดิน และวางแผนขอรับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างรั้วลวดหนามในพื้นที่ที่สำคัญเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม¹⁵

สำหรับพื้นที่ที่มีการบุกรุกโดยใช้เป็นที่อยู่อาศัยหรือทำการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนและผ่านการพิจารณาทบทวนการใช้ประโยชน์ที่ดินแล้วว่ามีคามจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ในการทำการฝึกอย่างแท้จริงแล้วจะต้องสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ระหว่างกองทัพและประชาชน แต่ในพื้นที่ที่ไม่มีความจำเป็นในการฝึกจะต้องทำการพิสูจน์สิทธิและจัดให้เข้าตามขั้นตอน เพื่อปฏิบัติตามแนวทางการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมรวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์ปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) ให้ทราบถึง จุดแข็ง - จุดอ่อน และ โอกาส - อุปสรรครวมทั้งใช้หลักการบริหาร 4M คือ ทรัพยากรบุคคล (MAN) เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ และทรัพยากรอื่นๆ (Material) การบริหารจัดการ (Management) และงบประมาณ (Money) มาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

ด้านทรัพยากรบุคคล (Man)

จุดแข็ง กำลังพลของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 มีอำนาจหน้าที่ กรอบแนวทาง และขอบเขตการปฏิบัติที่ระบุไว้อย่างชัดเจน ภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ทำให้กำลังพลมีความมุ่งมั่น คล่องตัวในการดำเนินการ

จุดอ่อน มีกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึก กองทัพอากาศที่ 1 ไม่เพียงพอในการปกครองดูแลที่ราชพัสดุได้อย่างทั่วถึง ไม่ครอบคลุมขอบเขตพื้นที่ที่กองทัพขอใช้ประโยชน์ในด้านการฝึก อีกทั้งมีจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่อยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ฝึก

โอกาส กองทัพบกมีการปรับปรุงแก้ไขคำสั่งเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีความอ่อนตัวและใช้ได้เป็นมาตรฐานเดียวกันในทุกพื้นที่ ซึ่งกำลังพลต้องมีความเข้าใจถึงวิถีชีวิต วิถีชุมชนที่แตกต่างกันทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

อุปสรรค ขั้นตอนการดำเนินการและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ราชพัสดุใช้ระยะเวลานาน เมื่อมีการผลัดเปลี่ยนกำลังพลเป็นอุปสรรคในการส่งมอบต่อให้กับกำลังพลอื่น ไม่เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ

ด้านเครื่องมือและทรัพยากร (Material)

จุดแข็ง หน่วยมีการระดมทรัพยากรที่มีในหน่วย นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรองรับการปฏิบัติการกิจ อำนวยความสะดวก เกิดความรวดเร็ว ลดเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ

จุดอ่อน ข้อจำกัดในด้านจำนวน ชีตความสามารถของระบบที่ต้องใช้ความเชื่อมโยง และระบบข้อมูลที่ต้องมีความถูกต้อง แม่นยำ เทียงตรง

โอกาส การพัฒนาของนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยรวดเร็วมากขึ้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สนับสนุนในการปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

อุปสรรค เทคโนโลยีมีการพัฒนาและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลให้ชัดเจน และต้องมีภาพความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันจากทุกฝ่าย รวมถึงต้องใช้ทักษะความชำนาญในระดับหนึ่ง

ด้านการบริหารจัดการ (Management)

จุดแข็ง วิสัยทัศน์ที่ถูกกำหนดมาจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆ มีมาตรฐาน ครบถ้วน และเป็นที่ยอมรับจากประชาชน มีระบบการตรวจสอบ กำกับดูแล ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดขึ้น

จุดอ่อน มีส่วนราชการหลายหน่วยที่ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ต้องมีการบูรณาการการทำงานและวางแผนร่วมกันภายใน และระหว่างหน่วย นโยบาย แนวทางของแต่ละหน่วยงานอาจมีความคลาดเคลื่อน ไม่สัมพันธ์สอดคล้องกัน

โอกาส นโยบายให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ ช่วยเหลือประชาชนให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุในการเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและปากท้อง

อุปสรรค บุคคล หรือกลุ่มคนที่เสียผลประโยชน์จากการลักลอบบุกรุกที่ดินที่ราชพัสดุไม่ให้ความร่วมมือ และอาจสร้างความเข้าใจที่ผิดหรือคลาดเคลื่อนให้กับประชาชนในพื้นที่

ด้านงบประมาณ (Money)

จุดแข็ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากกองทัพบก และจากกรมธนารักษ์ ในการปกครองดูแลที่ราชพัสดุ รวมถึงสามารถเสนอขอของบประมาณดำเนินการในขั้นตอนต่างๆที่เกี่ยวข้องได้

จุดอ่อน งบประมาณมีจำนวนจำกัดต้องมีการกำหนดความเร่งด่วน ขั้นตอนมีความซับซ้อน และการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ใช้เวลามาก

โอกาส สามารถใช้งบประมาณบางประเภทจากห้องที่ ห้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ในพื้นที่ได้

อุปสรรค อาจถูกใช้เป็นเงื่อนไขทางการเมืองหรือในการเลือกปฏิบัติในการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยเฉพาะกรณีความไม่โปร่งใสด้านงบประมาณจากกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์

การวิเคราะห์แนวทางเพื่อหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุ ระหว่างกองทัพบกและประชาชน ในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

ประชาชนส่วนหนึ่งในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ได้ตั้งถิ่นฐาน และทำเกษตรกรรมก่อนที่จะมีประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน พุทธศักราช 2481 และบางส่วนไม่ทราบว่าได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาฯ เนื่องจาก การกระจายข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง ตลอดจนภายหลังจากที่มีประกาศพระราชบัญญัติให้ ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินพุทธศักราช 2497 ประชาชนได้ขอออกหนังสือรับรองการทำ ประโยชน์หรือเอกสารสิทธิ ในขณะที่พื้นที่ยังมีการทับซ้อนกับพื้นที่ที่ประกาศเขตหวงห้าม ไว้ จึงเกิดปัญหาการซ้อนทับของกรรมสิทธิ์ในที่ดินมาตั้งแต่ต้น อีกทั้งมีการเปลี่ยนแปลง การถือครองกรรมสิทธิ์โดยการบุกรุกพื้นที่ทั้งผู้ที่ไม่ทราบข้อกำหนด และที่ทราบข้อ กุหมายแต่หลีกเลี่ยงเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จึงทำให้เกิดการบุกรุกต่อเนื่องมาจนถึง ปัจจุบัน

จุดแข็ง (S: Strengths)

กองทัพบกมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุโดยมุ่งเน้น รักษาพื้นที่ที่ยังไม่ถูกบุกรุกไม่ให้บุกรุกต่อไปอีก ทำให้ผู้บุกรุกมีความสำนึกว่ามีใช้ที่ดินของ ตนโดยให้ประชาชนเหล่านั้นไปเข้ากับกรมธนารักษ์เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ ทำความเข้าใจกับประชาชนว่ากองทัพบกและรัฐบาลมีนโยบายอย่างไร สสำรวจประชาชน ในพื้นที่แยกประเภทแล้วจึงแจ้งให้ทราบว่าอยู่ในประเภทใดเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไปและ กำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ยอมให้ประชาชนเข้ากับกรมธนารักษ์ พื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วม หรือ พื้นที่ที่ต้องการไว้ใช้ประโยชน์ในการฝึกโดยถือนโยบายของกองทัพบกเป็นหลัก

จุดอ่อน (W: Weaknesses)

กองทัพบกได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปีแต่ไม่ เพียงพอต่อการเฝ้าระวังการบุกรุกที่ราชพัสดุ รวมทั้งยังขาดงบประมาณในการรังวัดที่ดิน และเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินในการรังวัดที่ดินมีไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการออกหนังสือ สำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ล่าช้า ส่งผลให้ระหว่งการพิสูจน์สิทธิ์ในที่ราชพัสดุดังกล่าว ใช้ระยะเวลาเวลายาวนาน

โอกาส (O: Opportunities)

การสร้างความรู้และความเข้าใจกับประชาชนในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุให้ประชาชนที่บุกรุกได้ทราบและมีความเข้าใจ รวมทั้งการนำที่ดินของรัฐที่ถูกบุกรุกเข้าสู่กระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยอนุญาตให้ทำกินและอยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวมโดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ ตามแนวทางของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ หรือดำเนินการตามแนวทางตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้สำหรับที่ราชพัสดุ เช่น การรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โดยการจัดให้เช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ

อุปสรรค/ภัยคุกคาม (T: Threats)

ที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูงและมีจำนวนจำกัด จึงก่อให้เกิดความต้องการจากภาคเอกชน ประชาชน และภาครัฐ โดยเฉพาะการขยายตัวของประชาชนในพื้นที่ทำให้มีความต้องการที่ดินในการทำกินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลทำให้เกิดการบุกรุกที่ราชพัสดุเพิ่มมากขึ้น

การควบคุม กำกับดูแลกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่หน่วยดูแลพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านที่ดินเป็นเหตุผลสำคัญในการแก้ไขปัญหาการบุกรุก รวมถึงเป็นแนวทางการหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินราชพัสดุระหว่างกองทัพและประชาชนในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 เพื่อเป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นยุทธศาสตร์ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อไป

สรุปผลการวิเคราะห์

กองทัพบกเป็นหน่วยปกครองดูแลและใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุจำนวนมาก ได้มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ แนวทางการดูแลรักษา เป้าหมายอย่างชัดเจน และได้พิจารณาทบทวนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เพื่อต้องการลดปัญหาความขัดแย้งกับประชาชน หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 จำเป็นต้องมีการเสนอการกำหนดแบ่งเขตพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ และแปลงเป็นขั้นตอนการปฏิบัติให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมชัดเจน

ไม่คลุมเครือ มีการประสานการทำงานของส่วนราชการเป็นแนวทางเดียวกัน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายอย่างเสมอภาค มีความต่อเนื่องเพื่อให้สัมฤทธิ์ผล

การดำเนินการต่อที่ราชพัสดุจะต้องมีการประสานกับหน่วยงานอื่นที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน โดยเฉพาะเรื่องเอกสารสิทธิออกโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การออกเอกสารสิทธิทับซ้อนในเขตที่ดินของกองทัพบก การตรวจสอบสารบบที่ดินซึ่งการได้มาของเอกสารสิทธิเพื่อพิสูจน์สิทธิ และการเข้าสู่กระบวนการทางศาล อีกทั้งการเร่งรัดหรือติดตามขั้นตอนดังกล่าวให้ดำเนินการอย่างถูกต้อง

การลดบทบาทของกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์และนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งมีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 มีความจำเป็นในการใช้งานด้านกิจการพลเรือนนางงานด้านยุทธการ ใช้ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อปรับทัศนคติของกลุ่มดังกล่าว และเสริมสร้างชุดความคิดของประชาชนอย่างถูกต้องเพื่อยับยั้งการบุกรุกพื้นที่เพิ่มเติม และยอมรับข้อตกลงร่วมที่จะเกิดขึ้นต่อไป

ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 ไม่อาจแก้ไขปัญหาให้ยุติลงได้ในระยะเวลาอันสั้น ประกอบกับในปัจจุบันที่ราชพัสดุถูกบุกรุกเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง ซึ่งจะสร้างปัญหาที่ซับซ้อนและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกจากผู้หาผลประโยชน์จากพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติโดยนำเข้าสู่ขั้นตอนพิสูจน์สิทธิ และกระบวนการยุติธรรม สำหรับแนวทางในการใช้ประโยชน์ร่วมกันประชาชนที่มีความจำเป็นในการใช้พื้นที่อยู่อาศัยและทำเกษตรกรรมหาเลี้ยงชีวิตจะต้องสามารถใช้พื้นที่เพื่อทำการฝึกได้โดยปราศจากข้อขัดแย้งด้วยการใช้หลักรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์ เนื่องจากต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องทั้งด้านการแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและการป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การอภิปรายใช้กรอบแนวคิดที่ได้ทำการศึกษาสภาวะแวดล้อมการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ และปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุระหว่างกองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1

การดำเนินงานของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ต้องประสานงานและบูรณาการกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยสร้างความร่วมมือเพื่อให้เกิดแนวทาง วิธีการ และข้อสรุปในการดำเนินการตามแนวทางเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ให้ชัดเจนและดำเนินการในแนวทางดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ระหว่างส่วนราชการด้วยกันต้องขจัดปัญหาความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนให้ได้โดยบุคคลที่มีความเหมาะสม คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ในฐานะเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดกาญจนบุรีและประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผู้นำในการขับเคลื่อน

ผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับหน่วยที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำล้งพลปฏิบัติหน้าที่หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 จะต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และจริงจังในการใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินที่ราชพัสดุโดยปราศจากข้อขัดแย้ง ไม่ปล่อยปะละเลย รวมทั้งให้การสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้กับกำลังพลเนื่องจากเป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่งต่อกองทัพบกและประเทศชาติ

กำลังพลควรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ โดยเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก กำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกำลังพลที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเพื่อได้สามารถพิจารณาถึงความจำเป็นของประชาชนหรือการแสวงหาผลประโยชน์ในการบุกรุกที่ราชพัสดุ รวมถึงมีความรอบรู้เพื่อสามารถให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเรื่องปากท้องและปัญหาความยากจนของประชาชนได้

ด้านการประชาสัมพันธ์ส่งผลโดยตรงต่อแนวทางการขอใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุของประชาชน หากสามารถทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ได้รับทราบประวัติความเป็นมาของที่ดินและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง จะทำให้ประชาชนสามารถขอเช่าเพื่อใช้ประโยชน์ได้ในขอบเขตพื้นที่ที่กำหนดโดยไม่ได้รับกรรมสิทธิ์และยังสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่มเติมโดยใช้หลักรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์

แนวความคิดการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ฝักทางยุทธวิธี กองทัพอากาศที่ 1 พบว่าสภาพปัญหาการบุกรุกที่ผ่านมาเป็นการบุกรุกพื้นที่ทำกินและอยู่อาศัยของประชาชนที่อยู่อาศัยดั้งเดิมและผู้ที่ย้ายเข้ามาเพื่อทำกินและอยู่อาศัย ภายหลังพบปัญหาการขายให้นายทุนเพื่อประกอบธุรกิจโดยมีเอกสารการชำระภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.5) ทำให้เข้าใจว่ามีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและขายเปลี่ยนมือได้ บางพื้นที่มีการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินทับซ้อนมีการกล่าวอ้างว่าอยู่ในพื้นที่ก่อนมีการประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินฯ พ.ศ.2481 ไม่ทราบว่าเป็นที่ราชพัสดุ แนวเขตกายภาพไม่ชัดเจน และไม่ทราบขั้นตอนการขอเช่าที่ราชพัสดุ ปัจจุบันได้มีการบริหารจัดการที่ราชพัสดุโดยในเขตพื้นที่ที่สามารถให้เช่าได้ประชาชนที่มีสิทธิ์สามารถเช่าทำกินได้ แต่เขตพื้นที่ที่ไม่สามารถให้เช่าได้จะดำเนินการให้ออกนอกเขตพื้นที่และฟื้นฟูเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์ โดยจะมีการตรวจสอบแนวเขตกายภาพพร้อมกัน และนำผลการตรวจสอบเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อพิจารณากลับกรองและได้มีการกำหนดนโยบายให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ทั้งนี้แนวทางข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์จะบรรลุผลหรือไม่นั้นตรวจสอบได้จากจำนวนผู้ทำการขอยื่นเช่าและผู้ขอใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จควรมีการตรวจสอบกับข้อมูลทะเบียนราษฎรที่สอดคล้องกับประชากรที่แท้จริง (ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เช่า) หากข้อมูลจำนวนครัวเรือนของประชากรเกินกว่าผู้ขอเช่าและขอใช้ประโยชน์แสดงว่ามีผู้ลักลอบบุกรุกที่ยังไม่เข้าระบบ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุกรณีการใช้พื้นที่เพื่อทำประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีการจัดทำแนวขอบเขตที่ดินที่ชัดเจน จึงทำให้มีปัญหาการบุกรุกเพิ่มมากขึ้น การจัดทำรั้วแสดงแนวเขตที่ดินที่สงวนไว้ใช้ทำการฝักจะเป็นการทำให้ประชาชนทราบถึงขอบเขตพื้นที่ ห่วงเวลาการฝัก และความจำเป็นในการใช้พื้นที่ได้ อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก สนับสนุนทุกปี ทั้งนี้ให้พิจารณาในพื้นที่ที่ต้องการหวงห้ามไว้ใช้สำหรับทำการฝักจัดลำดับ

ความเร่งด่วนตามหลักการใช้ประโยชน์ที่ดินของกองทัพบกเป็นลำดับแรกในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ต้องดำเนินการเพื่อยับยั้งการบุกรุกที่ราชพัสดุไม่ให้ขยายวงกว้างจากที่เป็นอยู่ ประกอบกับกำลังพลมีจำกัดจึงมีความจำเป็นต้องรับการสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการดูแลเฝ้าตรวจ เช่น ระบบภาพถ่ายทางอากาศ ระบบการหาพิกัดด้วยดาวเทียม ระบบอากาศยานไร้คนขับ ระบบกล้องวงจรปิด ระบบรั้วไร้สาย เป็นต้น

การพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ แนวทางการบริหารจัดการที่ดินของกองทัพบก การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ราชพัสดุ การบรรเทาความเดือดร้อนและช่วยเหลือประชาชน พิจารณาใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของกองทัพบกทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคสร้างการรับรู้ ในส่วนของแนวทางข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินการและลดกระแสแรงต่อต้านและความขัดแย้งในพื้นที่อื่น ควรให้หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ดำเนินการอย่างต่อเนื่องกับประชาชนในพื้นที่และพิจารณาการใช้สื่อท้องถิ่นร่วมด้วย

การนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ

การดำเนินการในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ยังพบข้อจำกัดเนื่องจากการหาผลประโยชน์ในพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติจากนายทุนซึ่งมีการสวมสิทธิ์การซื้อขายสิทธิ์โดยมีผู้นำท้องถิ่นอยู่เบื้องหลัง ทั้งนี้ควรมีการเสนอการกำหนดแบ่งเขตพื้นที่เป็น 3 ประเภท คือ 1) ไม่มีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์เพื่อส่งมอบคืนให้กับกรมธนารักษ์ 2) พื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันภายใต้ข้อตกลงร่วมระหว่างกองทัพบกกับประชาชน และ 3) พื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ทำการฝึกซึ่งห้ามบุกรุกเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้การดำเนินการตามข้อตกลงร่วมเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคสำคัญ คือ การรับรู้ของประชาชนจากการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจในการบริหารจัดการที่ชัดเจน อีกทั้งที่ยังไม่เข้าใจกลัวถูกยึดที่ดินทำกินคืน และบางส่วนไม่ยอมรับว่าเป็นพื้นที่ราชพัสดุ ผู้เสียผลประโยชน์บางรายโดยเฉพาะกลุ่มนายทุนมีการยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนต่อต้าน รวมถึงปัญหาจำนวนกำลังพล และงบประมาณในการดูแลพื้นที่ที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนพื้นที่ด้วย

สำหรับการสนับสนุนความร่วมมือจากองค์กร หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องนี้้องค์กรที่มีนักการเมืองท้องถิ่นจะให้ความร่วมมือน้อยกว่า เนื่องจากต้องการคะแนนเสียงและเสียผลประโยชน์ การลดบทบาทของกลุ่มแสวงหาผลประโยชน์และนักการเมืองท้องถิ่นเป็นข้อจำกัดเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่า ควรใช้ทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ และเสริมสร้างชุดความคิดที่ถูกต้องแบบค่อยเป็นค่อยไป

แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุที่เหมาะสมและจะประสบความสำเร็จด้วยปัจจัยหลัก คือ การมีนโยบายที่ชัดเจน การดำเนินการที่เด็ดขาดต่อการดำเนินการปฏิบัติและในด้านกฎหมายว่าจะดำเนินการลักษณะใด โดยเฉพาะการอนุญาตหรือการดำเนินคดีเพื่อเป็นตัวอย่งต่อผู้กระทำผิด โดยต้องทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ผู้นำท้องถิ่นประชาชนที่เข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ราชพัสดุ รวมถึงต้องกำหนดแนวทางการบริหารจัดการร่วมกับทุกภาคส่วนในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อป้องกันการขายสิทธิ์ให้กับกลุ่มนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านที่ดินและการสนับสนุนในทุกด้าน และสุดท้ายคือผู้ปฏิบัติจะต้องดำเนินการอย่างมีวิจารณญาณ มีความเข้าใจในบริบทพื้นที่ เข้าใจ เข้าถึงประชาชนตั้งแต่ก่อนปฏิบัติหน้าที่จนจบภารกิจ ส่วนปัจจัยเสริม คือ ใช้หลักรัฐศาสตร์นำหลักนิติศาสตร์ และต้องทำให้กำลังพลมีขวัญกำลังใจที่ดีพร้อมที่จะปฏิบัติงาน สามารถประสานสอดคล้องกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ทำงานร่วมกันได้อย่างบูรณาการ ขณะเดียวกันต้องมีการดำเนินการทางวินัยต่อกำลังพลที่ประพฤติมิชอบอย่างเด็ดขาด

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การหาข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุ ระหว่างกองทัพบกและประชาชนในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ ศึกษาสภาพปัญหาการดูแลที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ของหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 และเพื่อวิเคราะห์แนวทางและหาข้อตกลงการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกันระหว่างประชาชนและกองทัพบกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นพบว่าพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 เป็นที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ในภารกิจฝึกเพื่อเตรียมกำลัง โดยเป็นพื้นที่ซึ่งยังมีความต้องการใช้ประโยชน์ มีการบุกรุกจากประชาชนในพื้นที่ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ 2 กรณีได้แก่ กรณีผู้บุกรุกเพื่อต้องการใช้ประโยชน์ในการอยู่อาศัยและทำกินโดยไม่มีเอกสารสิทธิและมีความยินยอมที่จะขอเช่าที่ใช้ประโยชน์ซึ่งสามารถดำเนินการเช่าใช้ประโยชน์กับกรมธนารักษ์โดยไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และกรณีผู้บุกรุกมีเอกสารสิทธิหรือยังอยู่ในขั้นตอนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินดังกล่าวเพื่อครอบครองเป็นทรัพย์สินของตนเองหรือขายกรรมสิทธิ์ให้กับนายทุนเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทางธุรกิจและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต่อไป ซึ่งต้องพิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอนของกฎหมายหรือพิสูจน์สิทธิกับคณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติจังหวัดกาญจนบุรี ในกรณีพื้นที่ไม่ใช้ประโยชน์ในราชการของกองทัพบก หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ต้องมีการสำรวจและรวบรวมข้อมูลที่ราชพัสดุที่สามารถส่งคืนกรมธนารักษ์เพื่อนำไปพิจารณาสนับสนุนการกระจายที่ดินทำกินให้กับราษฎรตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกที่จัดทำขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกมีความเหมาะสม มีความสมดุล

เกิดประโยชน์สูงสุด และการสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินในความครอบครองของกองทัพบก

กองทัพบกเป็นหน่วยงานที่ขอใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุซึ่งได้กำหนดแนวทางวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาล สำหรับหน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 จำเป็นจะต้องนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรมชัดเจนไม่คลุมเครือ บูรณาการกับส่วนราชการให้เป็นแนวทางเดียวกัน ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายจะทำให้เกิดแนวทางข้อตกลงร่วมในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ราชพัสดุที่ลดความขัดแย้งกับประชาชนทำให้การปฏิบัติสัมฤทธิ์ผล และยังสามารถยับยั้งปัญหาการบุกรุกพื้นที่ฝึกอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การทำข้อตกลงร่วมจะต้องมีความชัดเจน ครอบคลุม มีรายละเอียดครบถ้วน และควรทำเป็นลายลักษณ์อักษรไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจที่เป็นแนวทางเดียวกัน และป้องกันการสืบทอดหรือเปลี่ยนแปลงกรณีสิทธิ

2. การที่ประชาชนมีความเข้าใจและยอมรับในข้อตกลงในการใช้ประโยชน์ร่วมกันกับกองทัพบกในพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1 ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนและไม่สามารถครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นจะเป็นมาตรการหนึ่งในการป้องกันการบุกรุกที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์

3. ที่ราชพัสดุที่มีการบุกรุกและไม่มีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ปฏิบัติตามแนวทางสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินของรัฐบาล ให้สอดคล้องกับร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ด้วยการรวบรวมข้อมูลและขอบเขตของที่ดินส่งคืนให้กับกรมธนารักษ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการกระจายที่ดินของรัฐให้กับประชาชนเช่าใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การประสานความร่วมมือกับส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องให้รับทราบ และถือปฏิบัติกำหนดแนวทางของข้อตกลงร่วมในที่ดินที่ราชพัสดุที่กองทัพบกขอใช้ประโยชน์ด้วยความชัดเจน โดยทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และเป็นไปตามผังหลักการใช้ประโยชน์ รวมทั้งความร่วมมือจากประชาชนในลักษณะการใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือการเช่าที่ดินจากกรมธนารักษ์โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ตามแนวทางปฏิบัติของกรมธนารักษ์ ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด

หน่วยปกครองที่ดินของกองทัพบกต้องยึดถือปฏิบัติตามแนวทางสนับสนุนการกระจายการถือครองที่ดินของรัฐบาล ให้สอดคล้องกับร่างนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ด้วยการรวบรวมข้อมูลที่ดินในความครอบครองของกองทัพบกให้เป็นปัจจุบันและที่ดินที่ไม่มีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ในราชการส่งคืนให้กับกรมธนารักษ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการกระจายที่ดินของรัฐให้กับประชาชนเช่าใช้ประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องการนำที่ราชพัสดุในความครอบครองของกองทัพบกที่ไม่มีความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ มาใช้ประโยชน์ในเชิงสวัสดิการภายในกองทัพบก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์ในชุมชน และประชาชนในพื้นที่
2. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและประชาชนในการฟื้นฟูที่ราชพัสดุที่มีการบุกรุกก่อนการใช้เป็นพื้นที่สาธารณประโยชน์หรือส่งมอบคืนให้กับกรมธนารักษ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580), ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก; 2561.
2. แผนปฏิบัติราชการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) ของกระทรวงกลาโหม; 2566.
3. แผนปฏิบัติราชการกองทัพบก (พ.ศ.2566-2570); 2566.
4. พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 49 ก; 2562.
5. แผนการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม. เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ครั้งที่ 1/2565, 2 กุมภาพันธ์ 2565.
6. รัฐบาลไทย. การพัฒนากองทัพ [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 20 พ.ค. 2567]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/74435>.
7. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.2497, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ. เล่ม 71 ตอนที่ 78; 2497.
8. กองทัพบก. ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดิน อาคาร และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2566; 2566.
9. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2562, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 28 ก; 2562.
10. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545; 2545.
11. กองพลทหารราบที่ 9. รายงานการปฏิบัติงาน ประจำปี 2566 หน่วยดูแลรักษาพื้นที่ฝึกทางยุทธวิธี กองทัพภาคที่ 1; 2566.
12. พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอวังขนาย อำเภอบ้านทวน และอำเภอวังกะ จังหวัดกาญจนบุรี พุทธศักราช 2481, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 55 หน้า 515; 2481.

13. พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน พุทธศักราช 2478, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 53 หน้า 31; 2478.
14. กฎกระทรวงการใช้ที่ราชพัสดุ พ.ศ.2563, ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนที่ 98 ก; 2563.
15. พรรณศักดิ์ เปรี้ยวพานิช พันเอก. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินราชพัสดุในความดูแลและใช้ประโยชน์ของ กองพลทหารราบที่ 9 [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก ชาญวิทย์ ทองดีเลิศ

วัน เดือน ปีเกิด 14 มีนาคม 2521

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2537	โรงเรียนวิสุทธรังษี
พ.ศ. 2539	โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2544	ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (โยธา) โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2549	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2554	โรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ 89

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2544 - 2547	รองผู้บังคับกองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 9
พ.ศ. 2547 - 2551	ผู้บังคับกองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 9
พ.ศ. 2551 - 2553	นายทหารยุทธการและการฝึก กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 9
พ.ศ. 2553 - 2554	ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พ.ศ. 2554 - 2555	นายทหารยุทธการและการฝึก กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9
พ.ศ. 2555 - 2558	รองผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 109
พ.ศ. 2558 - 2561	ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 19
พ.ศ. 2561 - 2562	นายทหารฝ่ายปืนใหญ่ กองทัพอากาศที่ 1
พ.ศ. 2562 - 2566	เสนาธิการ กรมทหารปืนใหญ่ที่ 9

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน รองผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 9